

XXX KONKURS HISTORYCZNY

„POLSKA RZECZPOSPOLITA LUDOWA LIPIEC 1944 - CZEWRWIEC 1989”

DLA UCZNIÓW SZKÓŁ GIMNAZJALNYCH

Rok szkolny 2007/2008

Eliminacje III stopnia

Instrukcja dla ucznia

- 1. Pamiętaj, iż czas na wypełnienie testu wynosi 90 minut.*
- 2. Sprawdź, czy Twój test zawiera 20 pytań.*
- 3. Przeczytaj uważnie każde polecenie oraz zamieszczone uwagi.*
- 4. Pisz starannie, używaj długopisu lub pióra.*
- 5. Nie wolno używać korektorów.*
- 6. Jeśli się pomylisz, przekreśl i napisz u góry.*
- 7. Maksymalna ilość punktów wynosi 100.*

Życzymy powodzenia

1. Uzupełnij tekst, dotyczący obszaru i granic Polski Ludowej po II wojnie światowej, wpisując odpowiednie liczby.

Po ustaleniu granic, obszar odrodzonej Polski obejmował ..... km² i był o ..... tys. km² mniejszy od powierzchni II RP. Granica z ZSRR wynosiła ..... km, z Czechosłowacją ..... km, z Niemcami ..... km, a granica morska ..... km.

[0-6 pkt.]

2. Uzupełnij tabelkę dotyczącą podpisania porozumień sierpniowych wpisując do rubryk odpowiednie informacje.

Miejsce podpisania porozumienia	Data podpisania porozumienia (dzień, miesiąc, rok)	Osoba podpisująca porozumienie ze strony PZPR (imię i nazwisko)
Szczecin	....	....
Gdańsk	....	....
Jastrzębie	....	....

[0-6 pkt.]

3. W dniach 21 października i 04 listopada 1981 roku doszło do spotkań trójstronnych, mających na celu złagodzenie stanu napięcia między NSZZ „Solidarność” a PZPR. Podaj imiona i nazwiska osób biorących udział w tych rozmowach.

- a) .....
b) .....
c) .....

[0-3 pkt.]

4. Od połowy lat 60-tych Władysław Gomułka zaczął rozglądać się za swoim ewentualnym następcą. Wyraźnie faworyzował trzech młodszych działaczy PZPR. Podaj ich imiona i nazwiska oraz podkreśl tego, którego on sam uważał za najlepszego kandydata na przyszłego I sekretarza KC PZPR.

- a) .....
b) .....
c) .....

[0-4 pkt.]

5. Obraz życia Polaków w II połowie lat 70-tych starało się przedstawiać „kino moralnego niepokoju”. Do podanych tytułów filmów tego okresu, dopisz imiona i nazwiska ich reżyserów.

Tytuł filmu	Reżyser (imię i nazwisko)
a) „Człowiek z marmuru”	.....
b) „Barwy ochronne”	.....
c) „Aktorzy prowincjonalni”	.....
d) „Bez znieczulenia”	.....
e) „Amator”	.....
f) „Wodzirej”	.....
g) „Kontrakt”	.....

[0-7 pkt.]

6. Podczas obrad VIII Zjazdu PZPR, w lutym 1980 roku, doszło do dużych przetasowań personalnych . Wymienione osoby przypisz do odpowiedniej grupy.

Andrzej Werblan, Piotr Jaroszewicz, Stefan Olszowski, Stanisław Kania, Józef Kępa,
Zdzisław Żandarowski, Jerzy Łukaszewicz, Józef Tejchma, Edward Babiuch, Jan Szydlak

- a) osoby, które straciły swoją pozycję w partii (5 osób): .....
- .....
- b) osoby, które umocniły swoją pozycję w partii (5 osób): .....
- .....
- .....

[0-10 pkt.]

7. Z czyjej inicjatywy i kiedy zaczął się ukazywać „Tygodnik Powszechny”?

- a) inicjator przedsięwzięcia (imię i nazwisko)
.....
- b) data ukazania się pierwszego numeru (miesiąc, rok)
.....

[0-2 pkt.]

8. W wyborach do Sejmu Ustawodawczego z 19 stycznia 1947 roku wystawiono cztery listy wyborcze. Podaj ich pełne nazwy.

- a) .....
- b) .....
- c) .....
- d) .....

[0-4 pkt.]

9. Ważnym elementem procesu stalinizacji Polski były zmiany w systemie prawnym. Połącz ustawy z datami ich uchwalenia, wpisując odpowiednie cyfry w wykropkowane miejsca.

a) uchwalenie ustawy o terenowych organach jednolitej władzy państwowej - (.....)	1. 27 czerwca 1950 rok
b) uchwalenie ustawy o adwokaturze - (.....)	2. 20 marca 1950 rok
c) uchwalenie ustawy o prokuraturze - (.....)	3. 19 kwietnia 1950 rok
d) uchwalenie ustawy o socjalistycznej dyscyplinie pracy - (.....)	4. 20 lipca 1950 rok

[0-4 pkt.]

10. Podkreśl czterech generałów, skazanych w pokazowym tzw. procesie generalskim, toczącym się od 31 lipca do 13 sierpnia 1951 roku na kary dożywotniego więzienia.

August Fiefdorf-Nil, Aleksander Zawadzki, Stanisław Tatar, Michał Rola-Żymierski,
Franciszek Herman, Jerzy Kirchmayer, Zygmunt Berling, Grzegorz Korczyński,
Marian Spychalski, Stefan Mossor

[0-4 pkt.]

11. Przeczytaj dokładnie poniższy tekst źródłowy, a następnie na jego podstawie wypisz siedem przykładów represji stanu wojennego w Polsce.

„W nadawanym od godziny 6⁰⁰ rano przemówieniu szef WRON w najczarniejszych barwach opisywał sytuację kraju i odpowiedzialnością za to obciążył „Solidarność”. Miała ona jakoby przygotowywać zamach stanu. Rząd zawiesił działalność wszystkich związków zawodowych, również branżowych oraz wielu innych organizacji. Zawieszono ukazywanie się niemal całej prasy, za wyjątkiem kilku organów partyjnych i wojskowych. Pod ścisłą kontrolą znalazły się telewizja i radio, w których błyskawicznie przeprowadzono przygotowaną uprzednio czystkę personalną. Prezenterzy telewizyjni występowali w wojskowych mundurach. Wyłączono w kraju całą sieć łączności telefonicznej i teleksowej, poza urządzeniami rządowymi, wojskowymi, milicyjnymi, kolejowymi. Opuszczać miejsce zamieszkania wolno było jedynie za przepustką, wprowadzono też godzinę milicyjną. Korespondencja pocztowa podlegała cenzurze. Aż do odwołania wstrzymano naukę w szkołach i uczelniach.”

Holzer Jerzy, Polska 1980-1981, Warszawa 1995, s. 76.

Represje stanu wojennego to m. in:

- a) .....
- b) .....
- c) .....
- d) .....
- e) .....
- f) .....
- g) .....

[0-7 pkt.]

12. W kilka dni po wprowadzeniu stanu wojennego w Polsce, doszło do masakry w jednej ze śląskich kopalń. Oddziały ZOMO użyły broni palnej wobec strajkujących górników. Podaj:

a) nazwę miasta i kopalni, w której doszło do opisanych wydarzeń

.....

b) liczbę zabitych przez ZOMO górników

.....

[0-3 pkt.]

13. Podkreśl dwóch kandydatów z tzw. listy krajowej, którzy w pierwszej turze wyborów parlamentarnych w czerwcu 1989 roku, jako jedyni weszli do sejmu.

Józef Czyrek, Stanisław Kania, Adam Zieliński, Czesław Kiszczak, Mikołaj Kozakiewicz,
Władysław Baka, Alfred Miodowicz, Mieczysław Rakowski

[0-2 pkt.]

14. Podaj, ile procent wynosiła frekwencja w obydwu turach wyborów z czerwca 1989 roku?

a) I tura - .....

b) II tura - .....

[0-2 pkt.]

15. Jednym z najważniejszych zadań Władysława Gomułki pod koniec lat 50-tych XX wieku było odzyskanie pełnej kontroli nad prasą poprzez rozwiązanie najbardziej radykalnych czasopism lub przeprowadzenie czystek w redakcjach innych. Uzupełnij tabelkę dotyczącą tego zjawiska, wpisując podane niżej tytuły do odpowiedniej rubryki.

„Trybuna Ludu”, „Horyzonty”, „Po prostu”, „Nowa Kultura”, „Od nowa”,
„Sztandar Młodych”, „Przegląd Kulturalny”, „Ziemia i Morze”

L.p	Czasopisma rozwiązane	Czasopisma, w których przeprowadzono czystki w redakcjach
1.	....	....
2.	....	....
3.	....	....
4.	....	....

[0-8 pkt.]

16. Na podstawie poniższego tekstu źródłowego odpowiedz na pytania.

„Za główne niebezpieczeństwo w partii Gomułka uważał jednak tych, którzy dążą do rozszerzenia demokratycznych przemian, zapoczątkowanych w Październiku. Nazywał ich rewizjonistami. Wiele miejsca poświęcił im w swym wystąpieniu na IX Plenum KC, które obradowało między 15 a 18 maja 1957 r. Jakkolwiek wskazał też na niebezpieczeństwo, jakie stanowi dla partii dogmatyzm, łatwo przeradzający się w sekciarstwo, hamujące niezbędne zmiany, główną krytykę skupił na rewizjonizmie. „Rewizjonizm podważa jedność partii - mówił - sieje niewiarę w szeregach partyjnych i w klasie robotniczej w słuszność polityki partii. Rozbraja partię i klasę robotniczą w walce o socjalizm. Rewizjonizm jest hamulcem rozwoju społecznego. W naszych warunkach wzrok i myśli rewizjonisty w istocie rzeczy obrócone są wstecz, zmierzają do powrotu minionego pod pozorem, że torują drogę przyszłości”.

Machcewicz Paweł, Władysław Gomułka, Warszawa 1995, s. 50.

a) Kogo Władysław Gomułka nazywał rewizjonistami?

.....

b) Gdzie i kiedy ostro ich skrytykował?

- gdzie (nazwa wydarzenia) - .....

- kiedy (dzień, miesiąc, rok) - .....

c) Jakie negatywne, według Władysława Gomułka, cechy posiadał rewizjonizm?

- .....
- .....
- .....
- .....

[0-7 pkt.]

17. Od 1958 roku Władysław Gomułka zaczął atakować Kościół katolicki, wywołując szereg gwałtownych konfliktów w wielu miastach Polski. Połącz miasto z działaniami antykościelnymi władz, wpisując odpowiednie cyfry w wykropkowane miejsca.

a) Częstochowa	- (.....)	1. zamknięcie szkoły dla organistów
b) Kraśnik Fabryczny	- (.....)	2. likwidacja seminarium duchownego
c) Zielona Góra	- (.....)	3. cofnięcie zgody na budowę kościoła
d) Toruń	- (.....)	4. eksmisja księży z zajmowanego przez nich domu
e) Przemyśl	- (.....)	5. starcia z wiernymi na tle zakazu budowy kościoła
f) Nowa Huta	- (.....)	6. konfiskata wydawnictw z Instytutu Prymasowskiego

[0-6 pkt.]

18. Apogeum konfliktu między państwem a Kościołem katolickim w Polsce w połowie lat 60-tych XX wieku był list biskupów polskich do biskupów niemieckich. Podkreśl dwa podpunkty określające jego następstwa.

- a) ponowne aresztowanie kardynała Stefana Wyszyńskiego
- b) brak zgody władz na przyjazd do Polski papieża Pawła VI
- c) odmówienie wydania paszportu kardynałowi Stefanowi Wyszyńskiemu , co uniemożliwiło mu wyjazd do Rzymu
- d) całkowity zakaz budowy nowych kościołów w Polsce

[0-2 pkt.]

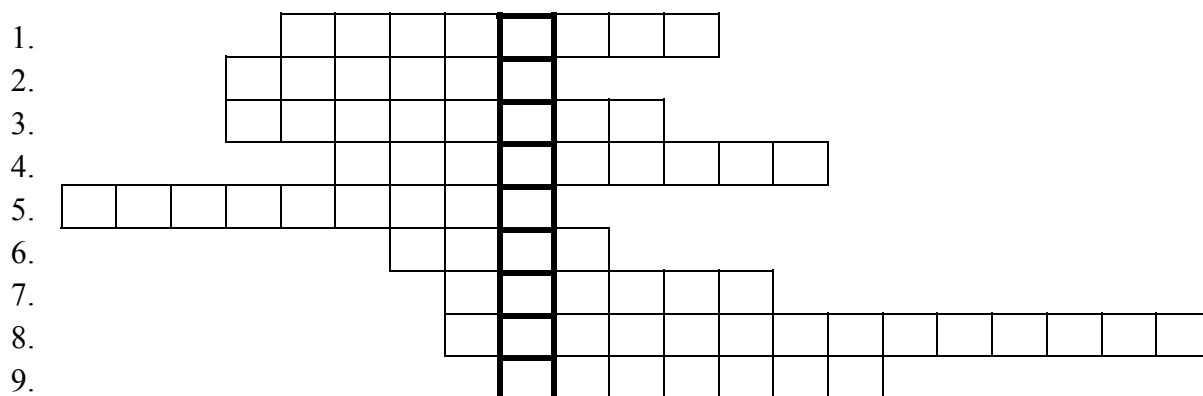
19. Podaj imię i nazwisko autora oraz tytuł utworu, który wykpiwał czołowe postaci kierownictwa PZPR, w tym samego Władysława Gomułkę, sportretowanego jako sklerotycznego Gnoma.

- a) autor (imię i nazwisko) - .....
 b) tytuł utworu - .....

[0-3 pkt.]

20. Rozwiąż krzyżówkę, a następnie podaj jej hasło główne.

- 1) powszechny akt łaski polegający na całkowitym lub częściowym darowaniu kary za przestępstwa popełnione w określonym czasie
- 2) nazwisko kanclerza RFN, który w grudniu 1970 roku podpisał układ o podstawach normalizacji wzajemnych stosunków z Polską
- 3) miejscowość, w której 14 maja 1955 roku doszło do powstania Układu Warszawskiego
- 4) nazwą tą objęto ogólnonarodowe obchody tysiąclecia państwa polskiego
- 5) nazwisko pierwszego przewodniczący Centralnego Urzędu Planowania
- 6) nazwisko pierwszego przewodniczący Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów
- 7) miejscowość, w której dokonano pogromu Żydów 4 lipca 1946 roku
- 8) państwo, w którym w sierpniu 1968 roku doszło do interwencji zbrojnej państw Układu Warszawskiego, do której parli przywódcy polscy, sądząc, że leży to w interesie naszej racji stanu
- 9) nazwisko premiera rządu polskiego od listopada 1985 do września 1988 roku

Hasło główne - .....

[0-10 pkt.]

Klucz odpowiedzi

1.

312677 (313000), 77,7 (78), 1224, 1310, 460, 524.

2.

Miejsce podpisania porozumienia	Data podpisania porozumienia (dzień, miesiąc, rok)	Osoba podpisująca porozumienie ze strony PZPR (imię i nazwisko)
	30 sierpnia 1980 rok	Kazimierz Barcikowski
	31 sierpnia 1980 rok	Mieczysław Jagielski
	03 września 1980 rok	Aleksander Kopec

3.

- a) Lech Wałęsa
- b) Wojciech Jaruzelski
- c) Józef Glemp

4.

- a) Stanisław Kociołek
- b) Stefan Olszowski
- c) Józef Tejchma

5.

- a) Andrzej Wajda
- b) Krzysztof Zanussi
- c) Agnieszka Holland
- d) Andrzej Wajda
- e) Krzysztof Kieślowski
- f) Feliks Falk
- g) Krzysztof Zanussi

6.

- a) Piotr Jaroszewicz, Stefan Olszowski, Józef Kępa, Józef Tejchma, Jan Szydłak
- b) Andrzej Werblan, Stanisław Kania, Zdzisław Żandarowski, Jerzy Łukaszewicz, Edward Babiuch

7.

- a) Adam Sapieha
- b) marzec 1945 rok

8.

- a) Blok Stronnictw Demokratycznych
- b) Polskie Stronnictwo Ludowe
- c) Stronnictwo Pracy
- d) Polskie Stronnictwo Ludowe „Nowe Wyzwolenie”

9.

- a) 2   b) 1   c) 4   d) 3

10.

Stanisław Tatar, Franciszek Herman, Jerzy Kirchmayer, Stefan Mossor

11.

- a) zawieszenie działalności wszystkich związków zawodowych
- b) zawieszenie działalności wielu organizacji
- c) zawieszenie ukazywania się niemal całej prasy
- d) ścisła kontrola telewizji i radia
- e) przeprowadzenie czystki personalnej w telewizji i radio
- f) wyłączenie telefonów i teleksów
- g) wprowadzenie przepustek na opuszczanie miejsca zamieszkania
- h) wprowadzenie godziny milicyjnej
- i) cenzura korespondencji pocztowej
- j) wstrzymanie nauki w szkołach i uczelniach aż do odwołania

12.

- a) Katowice, kopalnia „Wujek”
- b) dziewięciu (9)

13.

Adam Zieliński, Mikołaj Kozakiewicz

14.

- a) I tura - 62 %
- b) II tura - 25 %

15.

L.p	Czasopisma rozwiązane	Czasopisma, w których przeprowadzono czystki w redakcjach
1.	„Horyzonty”	„Trybuna Ludu”
2.	„Po prostu”	„Nowa Kultura”
3.	„Od nowa”	„Sztandar Młodych”
4.	„Ziemia i Morze”	„Przegląd Kulturalny”

16.

- a) Władysław Gomułka nazywał rewizjonistami tych, którzy dążyli do rozszerzenia demokratycznych przemian, zapoczątkowanych w październiku 1956 roku.
- b)
  - Skrytykował ich w czasie obrad IX Plenum KC PZPR.
  - Obrady trwały w dniach 15-18 maja 1957 roku.
- c) Negatywne, według Władysława Gomułki, cechy rewizjonizmu to?
  - podważanie jedności partii
  - sianie niewiary w szeregi partyjnych i w klasie robotniczej w słusność polityki partii
  - rozbijanie partii i klasy robotniczej w walce o socjalizm
  - hamowanie rozwoju społecznego

17.

- a) 6   b) 5   c) 4   d) 2   e) 1   f) 3

18.

- b) brak zgody władz na przyjazd do Polski papieża Pawła VI
- c) odmówienie wydania paszportu kardynałowi Stefanowi Wyszyńskiemu , co uniemożliwiło mu wyjazd do Rzymu

19.

- a) Janusz Szpotański
- b) „Cisi i gęgacze czyli bal u prezydenta”

20.

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

[illegible]

Hasło główne - stalinizm